

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 15 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Inființarea unui fond cultural comun al băncilor române.

»Revista Economică« nr. 47 din a. c. ne vestește că conferința directorilor dela băncile românești din țara noastră, ținută în anul 1903, a luat laudabila hotărâre de a înființa, cu concursul tuturor băncilor, un fond cultural comun din o parte a sumelor ce se vor vota pentru scopuri culturale și de binefacere, de către fiecare bancă locală. Această hotărâre este cu atât mai prețioasă, din punct de vedere economic, cu cât este știută și simțită lipsa generală de a ne organiza pentru trebuințele noastre culturale și economice, după trebuințele noastre în mod practic și folositor.

Nu avem grădini de model, nu avem școli de model pentru economie, și nu avem nici moșii în proprietatea noastră, cari ar putea servi ca modele pentru țeranii noștri.

Putem număra pe degete câteva moșii mai mari cari se află de present în mâinile unor proprietari români, și toate celelalte moșii și domenii erariale și private aparțin unor proprietari străini, pe cari nu-i doare inima de înaintarea noastră culturală.

Și e mare lucru acesta; căci fără de știință, fără de a ști cum trebuie să lucrăm pământul, cum trebuie să purtăm o economie bună și cum să păstrăm și înmulțim ceea-ce avem, dacă nu ne tragem seamă de cu bună vreme, o să pierdem și ce puțin mai avem.

Băncile noastre s'au înființat dela început pentru ajutorarea poporului nostru și nu putem tăgădui că prin ele poporul s'a și ajutat și a și înaintat. Numai oameni risipitori și fără socoteală n'a fost împărtașiți de ajutorul băncilor românești. Toți cei harnici, cari au știut

agonisi cu cumpăt banul împrumutat au fost ajutorați și au dat înainte.

Inființarea băncilor române a fost deci pentru popor o bine facere și n'a fost o speculă, după cum le place, unora să afirme despre ele, cu scop de a le compromite numele cel bun.

Dovadă este și hotărârea ce a luat conferința directorilor dela toate băncile noastre de a se înființa fondul comun cultural.

Acest fond la care s'a și grăbit a contribui până acum, patru dintre cele multe bănci ce vor urma, va fi pus la dispozițiunea celei mai de frunte societăți culturale, la dispozițiunea »Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român«.

Noi salutăm cu bucurie acest început și dorim ca fondul să crească și înflorească cât mai repede.

Nu ne îndoim ca toate băncile noastre vor ști aprepria înființarea acestui fond cultural cu menire de a contribui și el la ridicarea poporului și la înaintarea lui pe terenul cultural și economic așa, ca să se poată aplica învățătura peste tot locul și fapta, nu numai cu vorba!

Memorandul Episcopatului
bisericeii gr-or. române din Ungaria și Transilvania, înaintat d-lui ministru de instrucțiune BERZEVICZY, în chestiunea reformelor școlare

(Urmare).

»Ținta educațiunii e să ne pregătească pentru viața desevirșită« — zice Herbert Spencer, cel mai mare filosof al secolului XIX, în opul său despre educațiune (ed. Storck și Müller, pag. 9) și nicăiri pe lume școlii populare nu i-s'a pus altă țintă. Ați însuși în școala poporală în mod desevirșit o altă limbă afară de limba maternă este o absolută imposibilitate și pretensiunea

aceasta se opune principiilor fundamentale ale pedagogiei. Dimpotrivă, creatorul pedagogiei moderne, Comenius, în marele său op »Didactica Magna« susține hotărât, că instrucțiunea elementară nu se poate face în altă limbă decât numai în limba maternă a elevilor, căci cine altfel ar procedea, ar fi asemenea aceluia, care ar voi să călărească fără să fi învățat mai înainte a umbla. Acest adevăr îl recunoaște de altfel și articolul de lege XXXVIII din 1868, când în §-ul său 58 enunță, că »în școala elementară fiecare elev să primească instrucțiunea în limba sa maternă«.

De altfel dispozițiunea excepțională este în contrarietate și cu §-ul 17 al art. de XLIV din 1868, care dispune, că statul respectiv guvernul este dator a îngriji prin institute de învățământ de orice naționalitate a țării, cari trăesc împreună în masse mai mari, în apropierea ținuturilor unde locuesc să fie instruați în limba lor maternă până acolo unde se începe instrucțiunea mai înaltă academică«.

Atât din punct de vedere al pedagogiei în general, cât și mai ales din punctul de vedere al didacticii este o absolută imposibilitate a enunța prin lege, că limba vre-unei școale să fie spre pildă limba românească, dar' totuși scopul final al acestei școale să fie, ca elevii instruați în limba românească să-și însușească cu desevirșire limba maghiară.

Căci dacă învățătorul se va nisui să ajungă această țintă, atunci el vrând-nevrând va fi necesitat a negligia cu desevirșire celalalt material de învățământ și atunci el va crește indivizi cari poate vor vorbi cam așa pe jumătate limba ungurească, dar' de altfel vor rămânea pe deplin inculti și astfel accesibili pentru toate relele, ceea ce va urma în mod fatal, căci în cazul contrar, când adecă învățătorul ar nizu, ca elevii să-și câștige cunoștințele trebuincioase, atunci el va fi destituit, deoarece este mai presus de orice îndoială, că în cazul acesta nu va putea satisfac- datoriței sale impuse privitor la limbă maghiară. Urmarea firească a acestor

împrejurări va fi, că masele mari ale locuitorilor țării vor fi lipsite de posibilitatea, ca să-și poată câștiga în școala poporală cunoștințele de cari au trebuință, ceea-ce nu este numai o mare nedreptate, dar' și din punct de vedere patriotic ascunde în sine primejdii necalculabile.

Dar' din acest aci amintitul defect al proiectului de lege urmează o altă greșeală pedagogică, și mai mare.

Proiectul de sub întrebare adecă stabilește pensul (măsura) învățământului pentru școala primară de stat și în înțelesul articolului de lege XXXVIII din 1868 acest pens trebuie să-l absoalve și școala confesională. Totodată însă afară de acest pens, în înțelesul proiectului, școlii confesionale i-se impune și obligământul de a face, ca elevul nemaghiar în cursul de șase ani al școlii elementare să-și însușească cu desăvârșire graiul maghiar.

Este însă evident, că proiectul de lege pentru școlile elementare de stat a stabilit ca pens de absolvat maximalul, ce îl poate absolva școala elementară între împrejurări normale, dar' același proiect, dela școlile confesionale nemaghiare pretinde mai mult decât cel maximal, deci — după părerea noastră — pretinde ceva imposibil, ceea-ce nu este permis a se face chiar în lege.

O altă tristă dar' foarte firească urmare a acestei abnormități pedagogice este nesiguranța totală a învățătorului. Învățătorul confesional, dacă voește a-și împlini obligământul, ce i-se impune față de limba maghiară, va fi necesitat să egligen celelalte obiecte de învățământ, și atunci va fi disciplinat din partea autorității sale confesionale, dacă însă va face destul acesteia, nu va putea să atingă ținta fixată instruc-

țiunii în limba maghiară și atunci îl va destitui comisiunea administrativă.

Din punct de vedere pedagogic este de excepționat și §-ul 13 al proiectului, care dispune, ca atunci, când 20% dintre elevii unei școale nemaghiare ar avea ca limbă maternă limba maghiară, în cazul acesta și limba maghiară are a se folosi ca limbă de propunere.

Cum se va putea face aceasta? Învățătorul va propune materialul de învățământ pentru cele 20% în limba ungurească, celorlalți elevi va propune același material de învățământ, spre pildă, în limba românească. El așadar în decursul unui an școlar va trebui să absoalve un pens de două-ori atât de mare, ca școlile cu limba de propunere ungurească, sau 'mai bine zis, același pens va trebui să-l absoalve de două-ori. Excelența Voastră, așa credem, veți recunoaște, că acesta este absolut imposibil.

Excepționăm și §-ul 15 al proiectului, care dispune, că planul de învățământ al limbei maghiare și pentru școlile confesionale are să-l stabilească ministrul. Dispozițiunea aceasta vatămă cerința didactică referitoare la unitatea planului de învățământ. Unitatea planului de învățământ este imposibilă când o parte a acestui plan o face autoritatea confesională, iar' partea cealaltă o face ministrul. Dar' și de altfel dispozițiunea aceasta nu are nici un rost, căci într'adevăr §-ul 14 al proiectului fixează ținta, pe care trebuie să o atingă instruirea limbei maghiare și pentru ministru poate să fie absolut independent modul, cum vor ajunge la această țintă școlile confesionale; controlul statului, care tocmai în această privință este atât de riguros față de școlile confesionale, în ori-care mo-

ment poate constata rezultatul și poate produce în consecvență.

Este așadar în acest obiect absolut de prisos a lua dela autoritatea confesională dreptul de a stabili însași planul de învățământ în școlile sale.

Procedura proiectată la cvalificarea învățătorilor asemenea aparține imposibilităților pedagogice (§-ul 70). Proiectul de lege adecă pretinde, ca elevul să răspundă ungurește și din acelea obiecte, pe cari în institutul pedagogic le-a învățat pe altă limbă. Aceasta într'adevăr înseamnă, că îndată după-ce proiectul de față va deveni lege, să închidem toate preparandiile nemaghiare, căci toți câți am umblat la școală știm prea bine, că elevul nu este în stare să facă examenul din cutare studiu decât numai în limba aceea, în care i-s-a predat și el a învățat acel studiu.

Aceeași excepțiune o facem și față cu dreptul comisariului ministerial, de a putea adresa întrebări la examenul fundamental de cvalificațiune tuturor elevilor din toate studiile în ce limbă va adresa comisariul aceste întrebări? Proiectul nu dispune nimic în privința aceasta, deși e clar, că elevul, spre pildă, din fizică, din chimie ori chiar din geometrie nu va putea să dea răspuns în limba maghiară, când aceste studii nu le-a învățat ungurește.

Când acțiunile ajung toate la o singură persoană.

Curia s'a ocupat de curând cu un cas interesant. Tribunalul com. și cambial din capitală a nimicit din oficiu toate decisiunile adunării generale ale unei societăți miniere ung. «Le Charbon» și a provocat tot-odată direcțiunea, ca să ia dispozițiuni pentru li-

uți cu cât de puțină nepărtinire, bieții oameni n'aveau nici dreptate. Ei n'aveau, ca Sașii, cetății, ei n'aveau meșteșuguri, care de negoț, bani strânși. În cele mai multe părți n'aveau nici pământ, și ajunseră a fi șerbi acolo unde domniseră odinioară.

Sărmanii oameni!

Dar' pentru oamenii cei sărmani este, ca o mângâiere din urmă, nădejdea la Dumnezeu. Și pe Dumnezeu cei umili îl ved numai prin acei cari vorbesc, din chemare, despre dânsul. O cântare de preot în ușa altarului li-se pare solie venită atunci și anume pentru dânsii din cer, și un Scaun de Vlădică, fie și un biet scaun aspru, tăiat cu ciocanul din piatră, înfățișează în ochii lor tronul Dumnezeirii care păstorește, judecă și răsplătește.

Să-și aibă un Vlădică, — aceasta putea să fie cea mai mare și mai sfântă dorință a Românilor de peste munți.

I.

Până la Stefan-cel-Mare, iată ce episcopi se pomenesc în părțile ardeleni:

FOIȚĂ

Stefan-cel-mare,
Mihai-Viteazul

și

MITROPOLIA ARDEALULUI.

DE

N. Iorga.

Membru corespondent al Academiei Române.

Ședința solemnă dela 2 Iulie 1904
pentru sârbarea de patru sute de ani dela moartea
lui Stefan-cel-Mare.

Atăzi poporul român de pretutindeni își amintește de Stefan-cel-Mare, Domn al Moldovei, ocrotitor și mândrie a Românilor din timpurile, sale și din toate timpurile. În câte locuri de pe pământul românesc n'a călcat oastea sa biruitoare mai totdeauna și neînfrântă în suflet totdeauna, păstrând astfel sămburele biruințelor viitoare!

Dar' el n'a fost numai un războinic și încă mai puțin un luptător împotriva oricui, numai de dragul încercărilor viteze. Dacă astăzi Români ved această culme mai presus decât toate culmile celelalte, dacă-și înfățișează pe Stefan străbunul ca pe marele împărat din basme, aceasta e pentru socoteala lui bună și cuminte. Fierul sabiei lui a fost ca fierul plugului, care spintecă pământul numai ca să rodească. Din brazda trasă de dânsul au răsărit așezăminte cari n'au perit, ci se țin până astăzi, unele schimbate, desăvârșite cu vremile.

* * *

Pe Români din Ardeal Domnia lui Stefan îl privește de-a dreptul. El a fost, în adevăr, acela, care le-a dat singurul mijloc de înțelegere, de recunoaștere între sine pe care-l putea avea: Biserica. Ei nu mai aveau nobileme, căci prin Biserica preotului latin ea trecuse în castelele domnilor unguri și la Curtea Regelui. Ei n'aveau dreptăți — așa se ziceau privilegiile odinioară — și, dacă te

cuidarea societății pe acțiuni și în termen de 30 de zile să notifice lichidarea spre înregistrare. Motivarea a fost, că conform procesului verbal al adunării generale și a actelor sale, acțiunile soc. pe acțiuni »Le Charbon« sunt concentrate de prezent toate la fi ma: »Compagnie International de mines et Charbonnage« din Paris, prin urmare societatea de fapt constă din o singură persoană. Iar din noțiunea societății pe acții rezultă, după părerea tribunalului, că societatea trebuie să se compună nu numai la înființarea, (§ 155), ci și în cursul existenței sale din mai mulți acționari, căci în cas contrar, societatea pe acții ca atare încetează a exista ca persoană morală. Deoarece adunarea generală s'a ținut numai în prezența plenipotentiului actualului proprietar al tuturor acțiilor, deci în prezența numai a unui singur acționar, deciziunile luate în aceasta adunare generală nu se pot considera de valide, din care cauză au trebuit nimicite. Societatea a trebuit îndrumată să ia dispozițiuni pentru lichidare, fiindcă, conform celor de mai sus, ea este a să prive de desfășurată, iar în astfel de cazuri are loc, în sensul § 202 al L. C. lichidarea.

Tabla reg. din Budapesta a aprobat în parte sentința forului prim și a decretat hotărârile adunării generale de nule, cu motivarea, că *dacă toate acțiunile unei societăți s'au concentrat în o singură mână, câtă vreme ține starea aceasta, societatea nu poate ține adunarea generală validă, fiindcă existența mai multor acționari este o condițiune indispensabilă pentru ținerea adunării generale, iar în cazul concret condițiunea aceasta a lipsit.*

Partea a doua a deciziunii, însă prin care instanța primă a ordonat lichidarea, tabla reg. a modificat-o: *căci prin concentrarea tuturor acțiilor în o singură mână societatea ce este drept, este împiedicată în funcțiunea sa normală, dar nu încetează a exista ca persoană morală, ba obstacolul ivit în funcțiunea sa, încă se dăltură, dacă acțiunile se transcriu*

1. Când Ioan Corvinul din Hunedoara, fiul de țeran român Ioan al lui Voicu, căruia toți Răsăriteni îi ziceau Iancu-Vodă, yezând în el ca un Arhanghel al creștinateții luptătoare, când deci Ioan Corvinul stătea sub zidurile Belgradului, atacat de marele Sultan Mohamed al II-lea la 1456, un preot care-și zicea Vlădică, umbra prin Ardeal. El se numea Ioan de Caph. Caph e Caffa, capitala Crimei geneveze. În Caffa erau mulți Răsăriteni, dar numai Armeni și Greci din Caffa n'aveau episcop, dar pentru densii stăteau acolo de sigur popi și pretopopi, Caffa era în legături de negoț znice cu Moldova, și mulți locuitori din Caffa mergeau până la Sucrava, unde în 1456 domnea Petru Aron, care a închinat țara Turcilor. De sigur prin Moldova a venit clericul Ioan din Caffa în Ardeal. El nu stătea aici nicăire, neavând casă, nici mănăstire unde să se opoșească. Străbătea satele mormăind grecește și blagoslovind. Țeranii îi ziceau, firește Vlădică.

asupra altora. Prin urmare concentrarea tuturor acțiilor în o singură mână, întru cât aceasta stare nu este de durată, neprovocând d solvarea societății, direcțiunea nu poate fi îndrumată la enunțarea licu dării.

(R. E.)

Cultura cartofului.

Una din cele mai ușoare și folositoare lucrări pentru săteni este cultura cartofului.

Felul cum se hrănesc sătenii aztazi, numai cu mămăliga, cu tot felul de zarzavaturi fierte și cu oțet, aceasta hrană ori cât de multă ar fi ea, nu cuprinde acele părți de hrană, trebuincioasă pentru a înapoia, corpului puterile pierdute în muncă și de aceea toți ce se hrănesc în așa fel, capătă ucigătoarea boală »Pelagra«, jupuiala sau roșăța.

Doctorii cei mai învățați, ne spun acest adevăr de multă vreme și ne sfătuiesc să mai schimbăm hrana: mămăliga cu pâine și legumele de zarzavat lung, piin lapte, ouă, brânză, unt, pește, carne etc. și numai atunci vom scăpa de îngrozitoarea »Pelagra«.

Pe lângă toate acestea, de o mare și prea mare însemnătate, este și cartoful ca hrană, căci el cuprinde niște părți numite hidrate de carbon, cari servesc la mărirea căldurii pierdute de om în timpul muncii și la mărirea puterii de muncă întărind muschii; și în ori ce împrejurare este mult mai bun ca legume pe masa săteanului, decât legumea de astăzi (numai din zarzavaturi).

Atunci când își va face, cu tot dinadinsul, cartoful un loc de cinste în grădina săteanului, el va prinde gustul să-l gătească, și în alte mâncări, cu o mână de făină prăjită într'o lingură de untură, în care s'a tocat nițică ceapă,

cartoful va fi o bună și hrănitore mâncare pentru sătean, dându-i mai multă putere de muncă.

Mai trebuie mult ținut seamă, că pe un pogon de pământ avem 6—10.000 kilograme cartofi, și dacă i-am vinde numai cu 3 parale kilogramul, avem 180—300 lei numai dela un pogon, pe când tot pe acelaș loc nu putem avea mai mult decât 700—800 kilograme grâu, care nu ne-ar aduce un venit mai mare de 80 lei. Apoi Doamne ferește, când grâul ar fi cu totul nimic de o grindină (piatră), cartoful ar sta neatins în pământ.

Cartoful reușește bine în pământurile nisipoase și adânc lucrate, precum și în toate pământurile ușoare și grase, cu condițiunea ca acestea pământuri să nu fie nici odată umede și să aibă o înclinațiune către soare.

Toamna să ară pământul adânc (la 25—30 cm.) și dacă este cam sărac, să aduce gunoiu de vite, care să bagă sub brazdă, lăsându-se așa până primăvara spre a să mărunți pământul de îngheț și desgheț și a-și căpăta multă umezeală. Primăvara, mai înainte de sămănat, ogorul să grăpează puternic spre a să curăți bine de buruieni și la trebuință să grăpează de două ori.

Pentru sămănat să aleg cartofi mijlocii. Nu sunt buni de sămăntă cei mari de tot, nici cei mai mici — după obiceiul tuturor de astăzi — căci dacă ei nu au putut crește mai mari, este o pricină, care să înțelege că se va moșteni, și cei născuți din ei nu vor putea crește în deajuns.

Sămănta aleasă să păstrează într'un loc adăpostit (în pivnițe sau beciuri) în care nici să nu degere, nici să nu încolțească, căci încolțind își pierde multă din putere, pe care trebuie să o aibă la sămănat.

Dacă vom să avem o închipire adevărată despre el, să ne gândim la vestitul Visarion Sarai, care, la începutul veacului al XVIII-lea a străbătut Ardealul apusean, în sunetul clopotelor și sub falfăitul prapurilor, chemând la luptă împotriva Unirii cu Roma.

Ajutorul lui Ioan Corvinul în lupta cu Turcii era călugărul franciscan, făcător de minuni și sfințit după moarte, Ioan din Capistrano, în părțile Neapolei. Aceasta îndemnă pe Corvin, care era catolic, și bun catolic, să stărpească schisma »grecească« din Ungaria. Ioan din Caffa fu prins, tocmai precum Visarion mai târziu a fost prins de Austriaci, dar în loc să fi luat pe furis de sub ochii celor ce credeau în menirea lui sfântă, Ioan trebui să se ducă la Roma, spre a se îndreptăți, și a învăța ce este adevărată credință creștină. Aici se încheie rostul lui: cunoscându-l, vom zice că el n'a fost nici Român, nici Vlădică românesc.

2. Al doilea Vlădică românesc se chema

Macarie de Galați. Acești Galați sunt în părțile Bistriței ardelenne, lângă Moldova. El fusese călugăr la mănăstirea Sfântul Chiprian din Constantinopol și se ținea de Unirea pe care Impăratul bizantin și Patriarhul seu o încheiasse cu Roma la 1439. El avea, pentru aceasta, moșii prin părțile ungurești de către Tisza și venituri asigurate, dela toți Românii de sub Coroana Ungurească. Cărmuirea, reprezentată atunci prin Regele Matias, care era și el catolic și se simțea Ungur, îl ocrotea, cum se vede din două măsurii luate pentru folosul lui, la 1466 și 1469. Cea dintâi e deci cu un an înainte de înfrângerea lui Mateaș de către Ștefan-cel-Mare, cealaltă cu doi ani mai apropiată de noi.

Nu e dovadă că Macarie să fi fost Român. Credința pe care o înfățișa el, era o credință străină. Acest al doilea Vlădică era impus Românilor de aceia cari le impuneau toate greutățile. Țăranul român din Ardeal nu avea încă un Vlădică. (Va urma.)

Sămănatul se face în cuiburi despărțate unele de altele în toate părțile de 50—60 cm punându-se în fie-care cuib câte 2 cartofi și 3 când sunt mai mici.

Cartoful fiind foarte simțitor la frig trebuie sămănat atunci când nu ne mai temem de frig și înghețuri, adică cam pe la 10—20 Aprilie.

Cei nevoiți, din lipsa de sămânță a tăia cartoful în mici bucăți, trebuie să facă tăetura în lungiș, căci la vârf sunt cei mai mulți muguri, din care trebuie să se naștere lujerii și în fiecare feliu, trebuie să fie câte un mugure; însă acest lucru trebuie făcut cu 2—3 zile înainte de sămănat, ca toate feliile puse la soare și la vânt să se vindece tăetura printr'o subțire coajă, spre a nu putrezii în pământ.

Cele mai bune soiuri de cartofi la noi în țară sunt: Magnum Bonum, Richter Imperator, Violet, Manitoba și Chiffi. Cele 4 soiuri, dintâiu, sunt bune atât pentru gătit diferite mâncări, precum și pentru frământat cu făină din care se face pâinea de cartofi, foarte gustoasă și hrănitore; ear' cei din urmă — Chiffi — sunt foarte buni pentru așa zisele mâncări cu sos sau rântaș.

După sămănat dacă cartofii nu es, din cauza unei scoarțe făcute de multe ploii, se rupe scoarța cu un tăfălug, sau o grapă de fier întoarsă cu dinții în sus și pe dată ce-i amenință înăbușirea buruenilor, cartofii trebuie sămănați, chiar mai mici fiind. A doua prășilă, se dă la începutul înfloririi lor, când se și mușuroesc, căci acum cartofii, încep a se naște în pământ; mușuroiul trebuie făcut cât se poate de mare, și cu cât mușuroiul va fi mai mare, cu atât mai mult îi va primi cartofului. La mușuroit se lasă un loc oare-care între fire, care se va umplea cu țărână spre a putea firele sta depărtate unele de altele și a intra pe lângă ele în jos aerul și căldura, fiind foarte trebuincioase cartofilor în pământ.

Cartofii cari la mușuroit au rămas descoperiți și cari au crescut la lumină, capătă o culoare verde; acești cartofi la cules trebuie sămănați și aruncați, căci în ei se află o otrăvă numită solanină și care pricinuește moartea, celor ce i-ar mânca, fie oameni, fie vite.

Cartofii, ca și via, sunt nimiciți adesea ori de o boală *Phytophthora infestans* (mana cartofilor) care începe prin a se păta și a se părli foile cartofilor; contra ei ne putem apăra foarte bine, prin a stropi cartofii cu zeamă de piatră vânăță, pregătită cu var, întocmai ca și pentru vie. Stropitul se face înainte de înfloritul cartofilor și în anii ploioși e de trebuință a se stropi și a înflorire

Când lujerii și frunzele de pe cartofi s'au uscat și au căzut, ei sunt copti și trebuie scoși.

La scosul lor, trebuie să se ne ferim a i tăia și după scos trebuie sămănați în tinși la soare 3—4 ore spre a se svânta bine, apoi după ce se curăță de pământ și rădăcini, se pun la păstrat în locuri unde nu degeră, căci numai un singur ger dintr'o noapte îi strică pe toți.

(„Albina“).

Estras.

Din protocolul luat în adunarea generală ordinară a inst. tipografic »Minerva« societate pe acții în Orăștie ținută la 16 Oct 1904.

Pentru orientarea acționarilor institutului publicăm următoarele concluse mici esențiale:

1. Luând în general la cunoștină raportul direcțiunii despre activitatea societății și despre rezultatul ultimului an de gestiune.

2. Ascultând raportul comitetului de supraveghiere.

3. Statorește bilanțul societății pe anul expirat în modul următor:

Active: 15605 K. 88 f.

Pasive: 15399 K. 24 f.

Profit net: 206 K. 64 f.

4. După esaminare aproabă conturile prezentate.

5. Dă direcțiunii și comitetului de supraveghiere absolutoriul.

6. Decide împărțirea profitului net realizat de 206 C. 64 bani la fondul de rezervă al societății.

7. Statorește marcele de prezență atât pentru membrii direcțiunii, cât și pentru al comitetului de supraveghiere cu 4 cor. de persoană.

8. În cele două locuri vacante alege prin aclamațiune pe acționarii Dr. Ștefan Erdélyi și Petru Drăgits, de membrii ai direcțiunii.

9. Constitue de nou comitetul de supraveghiere abzis și alege prin aclamațiuni de membrii pe Simion Corvin, George Baciu, Vasile Bidu, Ioan Bogdănescu și Ioan Fleșeriu; de membrii suplenți pe Iuliu Popoviciu și Nicolae Curea acționari.

10. De verificatori ai protocolului adunării generale designează pe Vasile Bidu și George Baciu acționari, în fine pe baza propunerilor separate ale direcțiunii.

11. Adunarea generală își exprimă condolențele prin sculare pentru pierderea din viață a directorului Aurel P. Barcianu.

12. Pe baza §-lui 49 din statute, observând formalitățile din §-ul 27 și ținând cont de modalitățile recomandate

de direcțiune, decide unanim disolvarea societății cu aceia restricțiune, că întrucât prețul de cumpărare al tipografiei, mobilierului și al dreptului de editare a foi »Bunul Econom« s'ar oferi sub 8000 cor. — asupra primirei ofertului va decide o adunarea generală extraordinară ce ar fi a se conchema în acest scop, — ear' cu lichidarea societății concrete pe membrii direcțiunii.

Cu aceasta adunare se sfârșește, protocolul se încheie și subscie.

Cu provocarea la conculul pct. 6, dăm următorul:

AVIS!

D-nii acționari ai institutului tipografic »MINERVA« societate pe acții în Orăștie sunt prin aceasta avisați că cupoanele pe anul 1903 nu se solvesc. Adunarea generală ținută la 16 Oct. 1904 a decis ca profitul curat din 1903 să se adaugă fondului de rezervă, și dividende să nu se plătească.

Direcțiunea inst. tipografic »MINERVA«

societate pe acții în Orăștie.

Dela „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“

La fondurile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ s'au mai făcut următoarele dăruiri:

Neconsolații părinți George Ittu, paroch în vale și Ana Ittu n. Stirmin și frățiorul Aurel Ioan, în nemărginita lor durere dăruesc întru vecinica odihnă a sufletului răposatului lor fiu respective frate Octavian G. Ittu, fost școlar în clasa III. normală a școlii ev. luth. din Sibiu, anume fondului »Daruri de Crăciun sereacilor nostri«, fondului »Masa învețăceilor meseriași«, fondului »Vedurilor și orfanilor meseriașilor« și »fondului de 20 bani, pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare«, fiecareia câte 5 cor.=20 cor.

La acest din urmă au mai dăruit profesorul seminarial Nicolae Vătășan 10 cor., Traian Petrișor, nou hirotonit paroch în Gușteriță și soția sa Livia n. Balaban; nou hirotonitul paroch George Vasu din Voila și soția sa Elvira n. Sghimbea; Dr. I. Dobre, profesor și funcț. cons st.; I. Gonța, nou hirotonit paroch în Țințari și soția sa Silvia n. Romanul, Aron Meșianu, paroch în Nocrich și soția sa Maria n. Micu, fiecare câte 1 cor.; Ioan Silaghi, nou hirotonit paroch în Idiceș și soția sa Emilia n. Nicolescu, 2 cor.; Ilie Simțion, sodal pantofar și d-șoara Anna Wagner, ambii 40 bani; Ioan Nicolau, inv. (Avrig), drept implorare a binecuvântării cerești asupra familiei sale, 1 cor.; elevii cursului III. teologic ai seminarului »Andreian«: Octavian Andreiu, Moise Balea, Alex. Borda, Vasile Buta, Nicolae Cerbicean, Nicolae Chicomban,

Nicolae Constantin, Romul Constantinescu, Ioan Ganea, Ioan Andreu, Alexiu Latiș, Zaharie Manu, Pompeiu Morușca, Ilarion Plotogea și Ioan Berghea, cum și următorii elevi ai cursului I.: Traian Achim, Oct. Costea, Stefan Hărăguș, Laurențiu Maxim, Iosif Nicoară, Vasile Paltinean și Victor Slăvescu, fiecare câte 20 bani, dl notar Ioan Florian din Laz, 5 cor. (Constatăm în același timp, că publicarea numelui dlui Florian între dăruitorii din Răhău cu 10 bani, s'a făcut o eroare regretabilă); dl notar Alexandru Neagoe, soția sa Elena și sorioara sa Matilda, dela toți 1 cor.; George Birbat, notar sâbtul (Poiana), 40 bani; Ioan Roman, paroch (Tălmăcet) soția sa Iustina și cumnată sa văduva Maria German (Mohu), toți 1 cor. Victor Tordășianu 10 bani.

La fondul »Masa învățăcelilor« au dat la inițiativa parochului Ioan Alexandru din Ilimbav, membrii sinodului protopresbiteral electoral al tractului Agnita, întruniți la alegere de protopresbiter, cor. 13.30; ear' la fondul »Dăruri de Cărciu«, secretarul consist. Dr. George Proca, scăpând de o nenorocire, 3 cor. și restauratorul Iosif Barbu, crucerii din »Cuti cor. 8.30.e«.

NOUȚĂȚI

Patru sute mii de coroane pentru prăsiere de vite. Ministrul ung. de agricultură a încuviințat micilor economi sēcui (prin mijlocirea comitetului exmis în cauza ajutorării Sēcuiilor), micilor economi din comitatul B hor celor din ținutul numit Csallóköz, celor din comitatul Veszprém și celor din comitatul Ung. (prin mijlocirea respectivelor reuniuni, economice) un împrumut de 440.000 de coroane, spre a-și procura vaci de prăsilă de soiu mai bun.

La mormântul lui Mihail Eminescu. Studenții din București s'au dus în corpore în ziua de Sf. Mihail la cimiteriul Bellu, unde au depus o frumoasă cunună pe mormântul poetului nostru Mihail Eminescu.

† **Andrei Buntoiu**, marele binefăcător al școalelor noastre centrale române gr.-or. din Brașov și cel dintău episcop al bisericii Sft. Nicolae din Brașov-Schei, fiind împărțit cu Sf. Taine, în virstă de 88 ani, și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului Vineri în 18 l. c. la orele 7 a. m.

Cu inima îndurerată aducem această tristă știre la cunoștința tuturor prietenilor.

Rămășițele pământești ale neuitatului și nemuritorului Binefăcător al școalelor s'au ridicat din casa sa proprie, strada Prundului Nr. 39 și s'au depus spre vecinică odihnă în cimiterul Bisericii Sft. Nicolae Duminecă în 7 (20) Noemvrie 1904 la orele 2 p. m. — Brașov, 5 (18) Noemvrie 1904. — Eforia școalelor centrale române gr.-or. din Brașov. — Dumnezeul îndurării se-i facă parte de eternă odihnă în locașurile dreptilor!

Dojenirea Mitropolitului Ioachim. Din Constantinopol se telegrafează, că zilele acestuia

mitropolitul Ioachim din Bitolia, a rostit o predică, atacând guvernul român și acuzându-l, că face în Macedonia propagandă română. Guvernul român, aflând despre aceasta a protestat la înalta Poartă contra atacurilor mitropolitului. În urma energicului protest, mitropolitul a fost asuprat dojenit.

Fondarea societăților comerciale pe base naționale este oprită. „Societatea comercială sêrbească, ca asociațiune“ din Neoplanta și-a pus de țintă pe lângă urmărirea de scopuri pur economice, încă și ajutorarea materială și cultivarea și ocrotirea membrilor sei, cari conform statutelor nu pot fi decât corporațiuni, societăți și instituțiuni sêrbesti ori bărbați și femei de naționalitate sêrbească. Cererea de întregire a firmei s'a denegat însă din partea referentului tribunalului comercial, cu motivarea că societatea conform statutelor sale, intenționează a urmări scopuri cari trec peste cadrele legii; în urma acestei tribunalul a disolvat societatea judecătorește. Apelată cauza, tabla reg. din Segedin a modificat deciziunea instanței prime într'acolo, că societatea nu se declară de disolvată, ci se respinge numai cererea de întregire a firmei pentru-că spiritul legii com., prin care se regulează chestiunile pur și exclusiv materiale economice ale societăților comerciale exclude peste tot ca societățile comerciale să se poată fonda și să se poată funcționa pe base naționale. Curia reg. a respins în zilele acestea din oficiu recursul înaintat contra acestei deciziuni.

Vaporul »Principesa Maria« plecat Marți dimineața din Constantinopol, a fost surprins în mijlocul mării Negre de furtună, cu care a luptat toată ziua și toată noaptea spre Miercuri furtuna luând proporțiuni formidabile, vaporul s'a refugiat în portul Kaliacra, pe coasta bulgară. Joi cu toate că marea era încă foarte agitată, vaporul »Principesa Maria« și-a reluat calea și a ajuns seara la Constanța. Pe bord a fost un accident: niște lăzi grele cu mărfuri, răsturnate de vânt, au zdrobit piciorul unui om din echipaj.

O victimă a gerului. Pe dealul din hotarul comunei Szent-Lőrincz (lângă Lasztonya) s'a găsit zilele acestea o femeie degerată. Cine e nenorocita? — nu s'a putut constata până acum. E însă în etate de 50—55 de ani.

În gura leopardului. Lucrătorul Douszy din Soudion (oraș în Franția) intrând în menagerie a căutat să-și facă distracție prin iritarea unui leopard. Spre a face dihaniei ciudă cât mai mare, și-a băgat printre druggii de fer mâna în colivia leopardului. Într'o clipă leopardul i-a imbutat mâna. Când proprietariul menageriei și servitorii au isbutit să scoată din gura dihaniei mâna nenorocitului, ea era toată sfărmată, chiar și oasele.

Fără îndoială cel mai bogat călindar românesc, care aduce folos neprețuit ori cărui cărturar român este »călindarul Poporului Român« apărut în tipografia »Poporul Român« din Budapesta. Acest călindar con-

ține pe lângă articolele despre dare, proces și lege despre întruniri și statistice interesante, tabele folositoare, cum e cea despre calcularea cametelor, precum și lucrări de ale valoroșilor scriitori români St. Iosif, George Coșbuc, un articol scris de distinsul deputat român Dr. Aurel Vlad și peste 40 alte articole. E împodăbit cu 107 ilustrații bine reușite și se extinde pe 210 pagini mari. Prețul este 40 fil. plus 10 fil. porto poștal.

Cine comandă mai mult de 15 exemplare primește 15% rabat.

Se află de vânzare la Tipografia »Poporul Român« în Budapesta VII Am zon.u. 6—8.

Adevărat, mare bucurie e a ceti miiile de scrisori pline de mulțămiri ce în continuu sosesc de la acei morboși și suferitori, cari cu ajutorul crucei duble magnetice au devenit pe deplin sănătoși.

D-l Hengler Toma din Rudolfsnad comitatul Torontal scrie următoarele: Prea stimate d-le Müller! Budapesta V. Vadasz utca 42/G. Deoarece aparatul domniei tale R. B. nr. 86967, adică crucea dublă magnetică, pe cumnatul meu de boalele și suferințele ce le-au avut l'a mântuit, vă rog trimiteți-mi pe adresa mea cu posta o cruce dublă magnetică.

Domnul Krug Ioan asemenea roagă pe d-nul Müller din Apatin a-i trimite asemenea crucea magnetică pentru nevastă-sa, deoarece s'a convins, că numai crucea magnetică o va putea scăpa de dureri, precum a scăpat de boale pe bunica lui.

Un aparat costă 6 coroane.

BIBLIOGRAFII.

„Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor comitetului de supraveghiere de A. Kormos, traducere autorisată, este titlul unei noue publicațiuni a d-lui Constantin Popp, funcționar la Centrala institutului de credit și economii »Albina« din Sibiu. În cariera de funcționar de bancă traducătorul a făcut experiența, cât de puțin orientați sunt mulți dintre cei chemați a conduce băncile noastre și a exersa controlul asupra lor, și astfel s'a hotărât a ne da în bună traducere românească mai întâiu lucrarea d-lui Alfred Kormos: »Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune«, apărută în 1899, iar acum partea II cu titlul din fruntea acestei notițe. Dela aparițiunea primei broșuri d-nul Popp a fost necontentat activ pe terenul literaturii economice — dovadă »Revista Economică«, deci este foarte naturală constatarea, ce o facem, că traducerea prezentă este și mai bună decât cea precedentă, ideile sunt îmbrăcate într'o limbă aleasă și clară și considerând natura materialului tractat putem zice chiar ușoară

Materialul întreg e împărțit în 5 părți și anume:

partea I. tractează despre »Organizațiunea comitetului de supraveghiere (pag. 1—26);

partea II. despre »Activitatea comitetului de supraveghiere (pag. 27—44);

partea III. despre »Obligămintele și drepturile comitetului de supraveghiere (pag. 45—105);

partea IV. despre *Responsabilitatea comitetului de supraveghiere* (pag. 106—120); și partea V. *Dispozițiuni penale* (pagina 121—128).

Această explicație a §§-lor, cari se referă la comitetul de supraveghiere, din legea comercială, cum zice traducătorul în introducere: »va fi cetită cu folos de toți aceia, cari din încrederea acționarilor sunt chemați a supravegia și controla gestiunea așezămintelor noastre financiare și pentru cari publicarea aceasta este în special menită... ca astfel cu timpul se poată deveni ceea-ce ar trebui să fie: adevărate sentințele ale legii și statutelor». Cred însă că nu greșesc, dacă voi adăuga, că nu mai puțin folositoare va fi și pentru funcționarii băncilor noastre, delaciri cu drept cuvânt putem aștepta, ca să fie orientați asupra tuturor chestiunilor din domeniul afacerilor de bancă.

Cele câte-va erori în citarea §§-lor — unele trecute poate din originalul ungurească altele strecurate la culegere — se pot ușor rectifica cu ajutorul legii comerciale, iar cele câte-va greșeli gramaticale încă nu detragnimic din valoarea traducerii.

Delegațiunea băncilor române a recunoscut importanța a acestei lucrări: când s'a angajat a suporta rpeșele de tipar, iar institutul de credit și economii »Albina» a premers cu un exemplu vrednic de imitat, cumpărând 50 exemplare pentru a le distribui între funcționarii sei. Recomandăm și noi cu toată căldura traducerea d-lui C. Popp cercurilor noastre financiare. Broșura a apărut în Tipografia arhidieceșană, din Sibiu și se poate procura dela d-l autor sau dela Librăria arhidieceșană din Sibiu, cu prețul de K. 1.50.

POSTA REDACȚIUNEI

La avisul împărțit cu Nrul 44 am primit până azi abonamente restante dela următorii:

Eugen Blidariu Zidovar, George Bărbat Ucea sup., Ioan Doican Sebeșul-de-jos, Direcția școlii rom. gr.-or. Seliște, Matei M. Stroescu Turces, Dumitru Chirca, învățător pens. Seliște, Damaschin Medre Máros-Slatina, Ioan Pop Zaicani, Ioan Cristea H.-Cristyor, Teodor Roxin Csil, Trandafir David Vine t, Pavel Stopu Zidovin, Alexandru Dăia Brad, Toma Oțel Brad, Dumitru Izdor Apoldul-mare, Lucreția Nicoara Deva, Aureliu Idicu Temes-Sztrazsa, Nicolau Rusu Ilyo, »H ț gana» Hațeg, Nicolau Teodosiu Hațeg, Crișan I., preot Abafaja, Teodor Pop Bucerdeș, Mhai Cirlea, not. public Abrud, N. Chiorită Cuculata, Florea Soneriu Brașov, »Casina Română» Caransebeș, I. Szilvasi Petru

Nondra, Ieremias Silvasi Széplak, V. Poruțiu Bistrița, Coman Hambeșă, dir. Resinar, George Halmaghi, not. Comana inf. Simion Lupșa Sebes, Simion Ioan Cioran Pianul inf. Nicolau Polade, paroch Topánf. Iva, »Bu inmana» B. Poenii, Ioan Pascu Turhas, Ioan Bogdan Viágos, Gavriil Szabó Bikszád, Petru Suciu, Mező Szabad, Ioan Muntean Borband, Iosf Babu, inv. Hosszateike, Grigore D.oid Boiu, Candin Cazan Ardei, Traian Vlaicu Pișchint, Iosif Opreșc Pișchiuți și Ioan Josa n lui Ille Bretelin.

Cuțăm cu mulțumită primirea, și trimitem tuturor sincerile noastre salutări.

Redactor responsabil: **George Suciu**

CUMPENE
pentru **comerțiu, industrie**
și **economie** solid și exact
lucrate, ofere spre cumpărare
I-ma Fabrică de Cumpene Transilvană
VICTOR HESS Sibiu (N.-Szeben)

La cerere se trimite catalog (228)
43—52 ilustrat gratuit și franco.

In tipografia „Poporul Român”
din **Budapesta**

a apărut cel mai bun, cel mai bogat și cel mai
ieftin călindar românesc

CĂLINDARIUL „POPORULUI ROMÂN”

pe 1905.

Acest călindar **210 pagini**, format oc-
se extinde pe **107 ilu-**
strații foarte frumos lucrate după cele **40 de**
articole esite din peana celor mai buni scriitori
tineri români, articoli foarte interesanți in-

structivi despre **dări, procese, legea de intruniri**
și reuniuni, tabele despre calcularea camete-
lor și statistice pline de interes pentru ori-cine, **des-**
crieri frumoase și atrăgătoare și alte multe articole

Prețul acestui călindar e **numai 40 fl.** plus 10
fl. spese de postă. Cei-ce comandă mai mult de 15
exemplare primesc 15% rabat, ear' spesele de postă
le suportă editura.

Recomandăm deci tuturor cetitorilor nostri să
cumpere acest călindar, care este unic în felul lui.

Comandele se fac cu rambursă sau trimițându-se
banii înainte la:

Administrația „Poporul Român”

Budapesta, VII., Amazon-u. 6—8.

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curtții Regale în **BUDA-PESTA.**

Cancelaria și depozitele: *Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrássy 23.*

Catalogul ilu-trat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

(139)

45—52

A N U N Ţ .

«Hotel Comunal» în Selişte (com. Sibiu), edificiu nou, modern, cu 6 odăi pentru pasageri, pavilion de vară, grădină, cuclărie, grajduri, etc., mobilat, cu întreg inventarul pentru bucătărie, restaurant, cafenea și odăi de pasageri, se dă în chirie pe anii 1905, 1906 și 1907

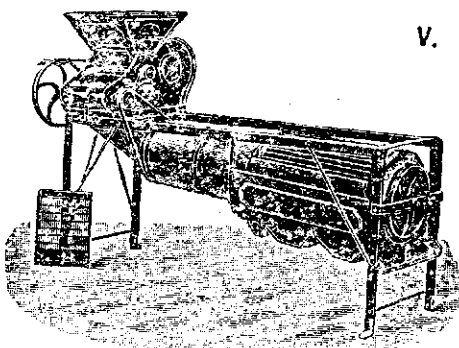
Prețul de strigare e 3600 coroane la an.

Inchirierea se face prin licitațiune verbală în 13 Noemvrie a. c. la 10 ore a. m. la primăria comunei, înainte de începerea licitațiunii verbale se primesc și oferte închise, provăzute cu 360 cor. vadiu și cu declarația că condițiunile sunt cunoscute.

Selişte, 1 Noemvrie 1904.

Primăria comunală.

CAROL F. JICKELI, Sibiu (Nagy-Szeben).

v.

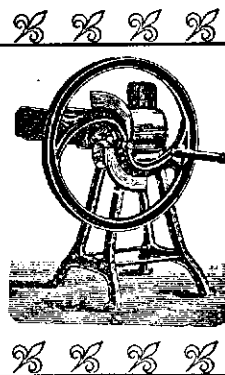
TRIOARE

Tăetoare de pae ***

*** Tăetoare de napi

Cuțite pentru tăiat pae

(141) 45-52

~~~~~ Toate acestea se află de vânzare la firma sus numită, dela care — la cerere — se poate căpăta informațiuni și preț-curent gratuit. ~~~~~

BANI

Fără spese anticipative!

Imprumut de bani cu amortisare

de 4%

dela instituttele de bani de primul rang din Budapesta și străinătate, până la 3/4 a valorii realităților intabulate la locul I. și II. cu amortisare dela 15—65 ani.

Credit personal! Pentru preoți, militari, oficianți de stat și privați, negustori, industriași, cu și fără giranți pe termin de 1—15 ani; **acurateță, coulanterie și discrețiune.**

Convertire de datorii la bănci și privați.

Noi redactăm și dăm explicațiuni amănunțite despre diferite întreprinderi vechi și noi, prin organe autorizate dăm opiniuni tehnice și geologice de experți și executăm și finanțarea acestor felii de întreprinderi.

(249) Prefacem întreprinderi existente în societăți pe acții etc. 9-26

MELLER LA JOS és Társa Budapest, VI., Teréz-körut 32. (Firmă improcolată judecătorește).

Pentru 5 coroane

trimit 4 1/2 kilograme (c. a. 50 bucăți) puțin deteriorat dar' fin

SĂPUN DE TOALETĂ

ales frumos, de rose, crin, iorgovan, viorele, resedă, iasmin și lăcrămioare. — Pe lângă trimiterea înainte a sumei sau cu rambursă trimite:

Alexandru D. Scheffer
Budapesta, VIII. str. Bezerédi nr. 3.

Cine dorește

a vinde sau a cumpăra în timpul cel mai scurt: Moșii, păduri, băi (mine), fabrici, fabrici de țigle, mori joagere, neguțatorii complete, cărcime, băcăniile de toată mărimea etc. etc. Sau cine caută ocupațiuni, servitori, oficii, lucru să se adreseze la administrația foii:

„Têrg de imobile“.

Organ special de concentrare a anunțurilor de folos general, de pe teritoriul monarhiei austro-ungare.

Orăștie Strada Dealului nr. 11.

La epistole e a să atătura o marcă postală de 50 fileri.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

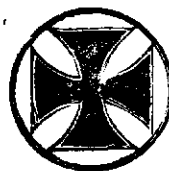
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

vindecă și inviorează

Deosebită atențiune rării, că acest aparat

(190) de 20

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

e a se da imprejuvindecă boale vechi

de ani. 44-

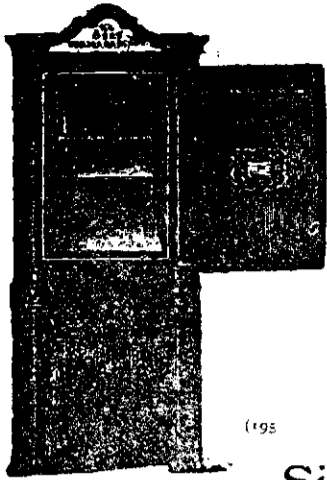
Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fșuituri de ureche, bătăie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, ausul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la trăctare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul «Volta» deoarece-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprățiat și cercetat. Deja efinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e: **MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadsz 42 G. colțul strada Kálmán.**

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spagerii

pentru păstrat bani,
registre și documente în toate
mărimile și formele.

Soliditate garantată.

Prețuri eftine.

A se adresa la: Prima fabrică
transilvană privilegiată ces. și
reg. de casse de fer și oțel

alui

R. OSZY

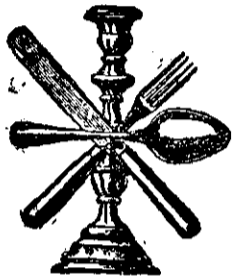
Sibiu — Nagyszeben

Strada Dumbrăvii Nr. 3.

Strada Bruckenthal Nr. 5.

Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco

Cumpănă de gospodărie gratis.

Trimit cu prețuri proverbial de
eftine din magazinul meu peste mē-
sură asortat, *mărfurile mele de
argint de Mexico* renumite și pla-
cute proutindinea pentru bunătatea
lor excelentă și anume: 6 bucăți cu-
țite de masă de argint de Mexico,
6 buc. furculițe de argint de Mexico,
6 buc. linguri de argint de Mexico,
12 buc. lingurițe de argint de Mexico

pentru cafea, 6 buc. excelente cuțite pentru desert, 6 buc.
excelente furculițe pentru dessert, 1 lingură de argint de
Mexico pentru scos supă, 1 lingură de argint pentru scos
lapte, 2 bucăți sfesnice de masă elegante, pentru salon.

46 buc. laolaltă numai **fl. 6-50.**

Fecare cumpărător primește, afară de aceste, în dar
o cumpănă de gospodărie, care poate suporta 12½ k.g.
și care funcționează corect, despre ce ofer deplină garanță.
Cumpănă o primește cumpărătorul absolut gratis.
Argintul de Mexico este un metal alb olt alb (și în-
launtru) pentru a cărui durabilitate și excelentă calitate
ofer *garanță pe 25 ani*. Expedarea se face trimițând
sum. înainte sau cu rambursă din magazinul european.

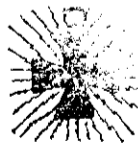
Un aparat american bun pentru fertul grabnic
și o cumpănă de casă, gratuită.

(246) **ALEXANDRU D. SCHEFFER** 11-52
Budapesta, VIII. Strada Bezerédi, numărul 3.

Crucea ori steaua electro-magnetică dublă.

D. R. G. M. Nr. 88.503.

Aparatul acesta vin-
lângi garanță: reuma,
insomnia, epilepsia, ner-
tit, clorosa, durerea de
tetț, influență, precum
nervi. Bolnavul cel-
decurs de 44 zile, îi întoarcem banii imediat. Celui-ce nu-
mai ajută nimic, se încerce cu aparatul meu; căci sunt
convins despre efectul sigur al aparatului meu.

decă și recreează pe
asthma (respirația grea),
vostatea, lipsa de ape-
dinți, migrena, impo-
și tot felul de boale de
nu se poate vindeca în

Prețul unui aparat mare 6 cor. || Prețul unui aparat mic 4 cor.

a se folosi
la boale de nervi cronice.

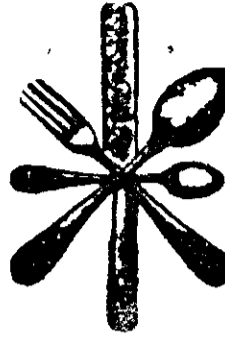
a se folosi
la boale mai ușoare.

Comandele le îndeplinește în patrie și stăinătate:

(246) **ALEXANDRU D. SCHEFFER** 11-52
Budapesta, VIII., Strada Bezerédi, numărul 3.

Cumpărare ocașională!

32 bucăți numai 6 fl.

În urma prea marelui deposit al unei
fabrici de obiecte de metal, sunt incre-
dințat să vind marfa acesteia în prețul cu
care se face. Spedez dară, până când de-
positul sustă, contra ramburs:

6 bucăți linguri de supă din cel mai
fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța
într'o bucată) din cel mai fin argint de
gloria, 6 cuțite din cel mai fin argint de
gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai
fin argint de gloria; 1 sitiță de străcurat

laptele și 1 sitiță de străcurat supă. — 32 bucăți cari
costă numai 6 fl., toate noue și bune și frumos poleite.
Acestea mai de mult au costat 25 fl.

Argintul de gloria este un metal cu tot l alb, care se
înlocuște cu cel mai scump argint, și ca unul fiecare să fie
convins despre adevăr, mă oblig a remite lanii numai de
cât dacă marfa nu ar conveni. — Garnitura e cel mai potri-
vit dar de cununie, și nu trebuie să ipsească din nici o casă.

Singur expeditor este: **Iosif Aufferberg's Centrale**

(226) 45-52 Budapesta VI., Strada Profeta nr. 5.

Comandele se trimit spedând banii înainte sau contra ramburs.

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură
cu cele mai mari bănci din țeară și exoperează

împrumuturi pe pământuri și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai eftine interese,
și anume pe termen de 10-70 ani cu 2% - 5%.

Credit personal cu garanți și obligație pe 5-10 ani

La funcționari de stat, comitat și oraș, precum și la oficeri,
credit simplu și fără garanți, pe salare dela K 1800 mai sus.

La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă postală.

(230) **„PECUNIA”** întreprindere de credit, 45-52

Sibiu (Nagyszeben) Strada Poplăcii nr. 27.

Nou!

Lampă electrică de busunar

cu mecanism american
indispensabilă pentru ori-ce economie casnică.

Să poate purta și în busunar,
e durabilă, comodă și corăspunzătoare.

Lu fiecare e de lipsă pentru
luminarea chitiilor, trepte-or, ambitelor
și localităților laterale.

Pentru oficeri la exerciții, pădararilor și
vânătorilor pentru serviciu de noapte e
tare acomodată; pentru turiști sunt in-
dispensabile, pentru medici și mcase cu
ocasiunea vizitelor de noapte. În fabrice,

mori, pivnițe și deposite unde se păstrează materii explosive,
sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea
sunt neprețuite. Pentru economie este o bucurie. Nu sunt în
urma ei picături de lumină pe padiment și ovoare. Pe pro-
prietari și economi îi păzește de atacuri și foc; cu aceasta te
poți suă și noaptea în pod unde se păstrează nutrețul. — E
sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe mii de
ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1 coroană 20 fileri
subministrăm altul nou. **Prețul 4 coroane.**

Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin 5 cor.

Strat de rezervă 1 cor. 20 fl.

(227) Se trimit cu rambursă de 45-52

Stabilimen ul Central alui **IOSIF AUFFENBERG**
BUDAPEST, Strada Profeta 5.